

Nieuwsbrief 41^e jaargang - nummer 1 januari 2018

Secretaris: Mr. W.J.B. Claassen-Dales Oranje Plantage 39 2611 TK Delft Tel.: 015 2144574	Penningmeester: M.L. Hom Meermanstraat 150 2614 AM Delft Tel.: 015 2126798	Banknummer: NL76 INGB 0000 5873 45 ten name van: Delfia Batavorum te Delft Internet: www.delfia-batavorum.nl E-mail: info@delfia-batavorum.nl
--	--	---

Voorwoord van de voorzitter

Het Delftse erfgoedveld heeft een bewogen jaar achter de rug. Dat geldt in ieder geval voor Erfgoed Delft, dat al geruime tijd in staat van ontvlechting verkeert. Hoe de zelfstandigheid van Museum Prinsenhof, het Stadsarchief en de afdeling Archeologie van de gemeente er precies uit gaat zien is nog niet helemaal duidelijk. Te hopen valt, dat de ontwikkeling naar een meer geïntegreerde benadering en presentatie van geschiedenis en erfgoed in de stad er in 2018 niet door zal worden belemmerd.

De opening van het nieuwe gebouw van het Stadsarchief was een belangrijk evenement, ook voor onze vereniging: we willen niet alleen de consumptie maar ook de productie van geschiedenis bevorderen. Er was van tevoren wat scepsis over de locatie, maar inmiddels is gebleken dat degenen die historisch onderzoek willen doen, onder wie de leden en cursisten van Achter de Gevels van Delft, de weg naar het archief weten te vinden en over de faciliteiten niet te klagen hebben.

Het Stadsarchief wil ook een gastvrij onderdak bieden aan de historische verenigingen in zijn verzorgingsgebied en heeft een eerste bijeenkomst georganiseerd voor hun vertegenwoordigers. Wij hopen dat dit geslaagde initiatief in 2018 een vervolg krijgt.

De behoefte aan samenwerking lag ook ten grondslag aan de oprichting van het Erfgoedpodium, waarbij zo'n dertig organisaties zijn aangesloten die zich met de geschiedenis en het erfgoed van Delft bezig houden. Delfia Batavorum heeft aan de totstandkoming van dit samenwerkingsverband enthousiast meegewerkt en we zullen ook dit jaar ons best doen om er een succes van te maken.

De tegenstellingen binnen het Delftse erfgoedveld als gevolg van de plannen van de Nieuwe Kerk om onder de kerk publieksruimten aan te leggen, lijken van de baan. Hoewel de vergunning die de gemeente had afgegeven door de Raad van State niet werd vernietigd, besloot het college van kerkrentmeesters de graafplannen toch af te blazen. Samen met tegenstanders van de oorspronkelijke plannen wordt nu naar een bovengrondse oplossing gezocht. Zo kwam ook een positief einde aan de bemiddelende rol die Delfia Batavorum in deze kwestie heeft gespeeld.

Samenwerking binnen het erfgoedveld is voor erfgoedinstellingen en het erfgoed zelf van groot belang. Het bestuur zal zich hier ook in 2018 voorblijven inzetten.

Theo Thomassen

Lezingen eerste kwartaal 2018

Dinsdag 23 januari

Nieuwe functies voor de Gasthuisplaats

Lezingen door Wytze Patijn, Steven Jongma en Ilse Rijnveld

Drie eminente sprekers gaan in op een zeer actueel onderwerp: de herinrichting van de Gasthuisplaats.

Op deze plek heeft ruim 700 jaar onafgebroken ziekenzorg plaatsgevonden. In 1968 vertrok het Oude en Nieuwe Gasthuis naar een locatie aan de Westlandseweg. Sindsdien zijn verschillende plannen ontwikkeld voor deze prominente historische plek in de binnenstad. Wellicht herinnert u zich de lezing van Delfia Batavorum hierover uit 2013. Deze plannen zijn geen van alle gerealiseerd. Het is nu vooral een parkeerplaats.

Het Oude Gasthuis aan de Koornmarkt, circa 1680

Op dit moment wordt onder coördinatie van Wytze Patijn, voormalig stadsbouwmeester van de Gemeente Delft, gewerkt aan een nieuw plan voor de herinrichting van deze plaats. Hiervoor worden bijeenkomsten gehouden, waarbij vele belanghebbenden betrokken worden.

Op deze avond kunt ook u meepraten over een mogelijke herinrichting van de Gasthuisplaats. Wytze Patijn zal de ontwikkelingen tot op heden toelichten en aangeven welke activiteiten in de toekomst zullen plaatsvinden. Hij zal vertellen waarom hij als voormalig stadsbouwmeester betrokken blijft bij de ontwikkeling van deze historische plek.

Daarna zal stadsarcheoloog Steven Jongma ingaan op de archeologische onderzoeken en bijzondere historische vondsten die in de afgelopen decennia op de Gasthuisplaats zijn gedaan. Ilse Rijnveld, adviseur monumenten bij de Gemeente Delft, zal vervolgens ingaan op de gebouwde geschiedenis van deze plek. Onder de titel 'Een nieuwe kans voor de Gasthuisplaats' zal zij vertellen over de culturele waarde van deze plaats, aan de hand van de historische gebouwen op en aan de Gasthuisplaats.

Wytze Patijn was de afgelopen zeven jaar stadsbouwmeester van Delft.

Steven Jongma is sinds 2005 werkzaam als stadsarcheoloog bij de gemeente Delft

Ilse Rijnveld is adviseur monumenten bij de gemeente Delft. Ze licht monumenteigenaren voor over subsidies en geeft advies over het beleid ten aanzien van cultureel erfgoed en monumenten.

Datum: Dinsdag 23 januari 2018
Locatie: De VAK, Westvest 9, 2611 AX
Aanvang: 20:00 uur
Toegang: Leden Delfia Batavorum gratis, niet-leden € 5.
Aanmelden niet nodig

Dinsdag 20 of donderdag 22 februari **Een nieuwe toekomst voor Museum Prinsenhof** **Presentatie door Janelle Moerman**

De kranten staan er de afgelopen weken mee vol: er zijn grootse plannen voor een verbouwing van Museum Prinsenhof. Het voorstel Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Museum Prinsenhof Delft /Agathaplein is in december in de politiek besproken, een van de eerste stappen in een lang proces dat ertoe zal leiden dat Museum Prinsenhof jaarlijks 100.000 bezoekers meer zal kunnen ontvangen dan nu. Janelle Moerman, directeur van Museum Prinsenhof, komt de leden van Delfia Batavorum en andere geïnteresseerden bijpraten over de plannen van het museum en beantwoordt graag alle vragen die bij u leven.

Op de website van de gemeenteraad <http://ris.delft.nl> kunt u de plannen vinden.

Op dit moment wordt nog gekeken naar de datum: het wordt 20 of 22 februari 2018. De avond wordt mogelijk gehouden in De VAK, maar wellicht ook elders. Op onze website vindt u de definitieve datum en locatie, zodra deze bekend zijn!

Janelle Moerman is historicus en sinds 1 januari 2017 directeur van Museum Prinsenhof Delft. Daarvoor werkte zij als directeur van Huygens' Hofwijck en Museum Swaensteyn in Voorburg.

Datum: Dinsdag 20 of donderdag 22 februari 2018
Aanvang: 20:00 uur
Locatie: De VAK, Westvest 9 **OF ELDERS**
Toegang: Leden Delfia Batavorum gratis, niet-leden € 5,-
Aanmelden niet nodig

Dinsdag 20 maart 2018

De Delftse Bijbel van 1477, Lezing door Mart van Duijn

De Delftse Bijbel, uitgave de Walburg Pers 2017

U kent hem allemaal: de Delftse Bijbel van 1477. Deze bijzondere uitgave staat centraal in venster 14 van de *Canon van Delft*. Op 20 maart kunt u nog veel meer te weten komen over deze beroemde Delftse druk bij de lezing die boekhistoricus Mart van Duijn dan speciaal voor ons komt geven!

De Delftse Bijbel is het eerste boek dat werd gedrukt in de Nederlandse taal. Dit gebeurde tegen de achtergrond van belangrijke historische ontwikkelingen: de uitvinding van de boekdrukkunst, de groei van de steden als centra van kennis en cultuur en de toenemende zelfstandigheid van leken op religieus gebied.

In *'De Delftse Bijbel. Een sociale geschiedenis, 1477-ca. 1550'* concentreert Mart van Duijn zich op de vraag hoe de Delftse Bijbel tot stand kwam en door wie deze werd gelezen. Hij plaatst de Delftse Bijbel binnen de emancipatie van de volkstalige Bijbel in de late middeleeuwen. In die periode nam het aantal Bijbelvertalingen toe en werden steeds meer volkstalige bijbels geproduceerd, die hun weg vonden naar een breder en groter wordend publiek.

Mart van Duijn is conservator westerse handschriften en archieven bij de Universitaire Bibliotheken Leiden. In november 2017 verscheen van zijn hand *'De Delftse Bijbel. Een sociale geschiedenis 1477-ca. 1550'*. Delfia Batavorum gaf een financiële bijdrage voor zijn promotieonderzoek.

Datum: Dinsdag 20 maart 2018
Aanvang: 20:00 uur
Locatie: De VAK, Westvest 9
Toegang: Leden Delfia Batavorum gratis, niet-leden € 5.
Aanmelden niet nodig

Donderdag 19 april 2018

**Delft en de Tweede Wereldoorlog: prof. J.L. van Soest en begraafplaats Jaffa
Lezingen door Mechtild de Jong en Marja van Rossum**

Deze lezingenavond staat in het teken van Delft en de Tweede Wereldoorlog, met twee verschillende onderwerpen. Mechtild de Jong neemt u mee naar het mysterieuze oorlogsverleden van TU-hoogleraar J.L. van Soest. Vermoedens bestaan dat hij een actieve rol speelde in het verzet, maar er zijn nog heel veel vragen te beantwoorden. Wie weet kan deze avond enkele van de raadsels oplossen. Marja van Rossum zal vertellen over de begraafplaats Jaffa, die in de oorlogsperiode een bijzondere rol in Delft speelde. In de volgende Nieuwsbrief meer informatie over deze lezingen.

Prof. J.L. van Soest (rechts) bij zijn receptie op 17 april 1958 bij de ontvangst van het eredoctoraat in de wis- en natuurkunde van de Rijksuniversiteit Utrecht. Van Soest was hoogleraar aan de TH Delft, Afdeling der Elektrotechniek van 1949 tot 1964. Bron: Fotografische Dienst TU Delft, W. Rietveld.

Na haar Kamerlidmaatschap werd ze raadslid in Delft.

Mechtild de Jong is biologe. Zij was enige jaren lerares in het voortgezet en beroeps- onderwijs. Na een ambtelijke functie bij de provincie Zuid-Holland werd ze Tweede Kamerlid voor het CDA. Ze had veel belang-

Zij heeft haar eigen bedrijf, Groot Denkraam.

Marja van Rossum is (kinder)filosofe en schrijfdocente. Sinds 1997 filosofeert zij iedere week met kinderen op een basis- school in Delft. Zij ontwikkelde onder meer het programma 'Ik mis je zo', waarbij de deelnemers worden meegenomen over de oudste begraafplaats van Delft, Jaffa (1868).

Datum: donderdag 19 april 2018
Aanvang: 20:00 uur
Locatie: De VAK, Westvest 9
Toegang: Leden Delfia Batavorum gratis, niet-leden € 5.
 Aanmelden niet nodig

Excursie eerste kwartaal 2018

Dinsdag 27 februari 2018

Excursie naar Gereedschapmuseum Mensert en aansluitend bierproeverij

Op dinsdag 27 februari 2018 bezoeken wij het Gereedschapmuseum van de Gebroeders Mensert. Dit museum, in het voormalig pand 'In den Ijskelder', laat 100 jaar bouwen laat zien aan de hand van een collectie gereedschap voor de timmerman, metselaar, loodgieter, schilder en kuiper. Ook een verzameling bouwbeslag – van muuranker tot deurkruk – naast een volledige inrichting van een machinale houtbewerkingswerkplaats. De collectie bestaat meerdere verdie-

pingen en wordt steeds uitgebreid met gereedschap dat het museum ontvangt van bedrijven of particulieren. De rondleiding duurt circa anderhalf uur. Aansluitend een proeverij bestaande uit: drie biertjes met kaas en tijdens de proeverij uitleg over: biergeschiedenis, het brouwproces, biersoorten en gistingwijzen, gedegusteerd bier en brouwerij, degusteren van bier en straffe volksverhalen. Ter geruststelling: het bier wordt in kleine glazen geschonken; u wordt er niet dronken van.

Praktische informatie

- Gereedschapmuseum Mensert, Drie Akersstraat 9, 2611 JR Delft
- De excursie begint om 15:00 uur, aansluitend in het museum de bierproeverij
- In het museum is een lift aanwezig

Aanmelden en bijdrage

- Aanmelding via het [aanmeldformulier op de website](#)
- Introductie is mogelijk, als er nog plaatsen over zijn
- In bijzondere situaties bereikbaar: Peter van Tijn 06 22 795 117
- Er kunnen maximaal 20 deelnemers aan deze excursie deelnemen
- **Uiterlijk 10 februari opgeven.** Dit is in verband met de definitieve reservering
- Kosten € 15,- p.p. inclusief rondleidingen en bierproeverij. Museumkaart niet van toepassing
- Uw bijdrage s.v.p. overmaken naar Bankrekeningnummer NL84 INGB 0006 77 34 73 t.n.v. Delfia Batavorum Excursies, onder vermelding van: Gereedschapmuseum

Gereedschapmuseum Mensert

Nieuws van de commissie Achter de Gevels van Delft

Met ingang van 2017 is de werkgroep Achter de gevels van Delft onderdeel van Delfia Batavorum. De werkgroep bestaat sinds 2006 en werkt in wisselende samenstelling aan het uitzoeken van de bewoningsgeschiedenissen van huizen in Delft en directe omgeving.

Het onderzoek van de werkgroep heeft inmiddels geleid tot 150 wetenschappelijk verantwoorde beschrijvingen van Delftse huizen en hun bewoners. De rijk geïllustreerde resultaten zijn te vinden op www.achterdegevelsvandelft.nl. Daar zijn onlangs weer twee nieuwe interessante onderzoeksobjecten geplaatst:

- [Markt 74-76 - Het huis van een kunstverzamelende notaris](#)
- [Oude Delft 194 - De Peereboom, een oud regentenpaleis](#)

De Peereboom, Oude Delft 194

Dirk Scholl, een vergeten Delftse musicus

Op zaterdag 27 januari zetten Camerata Delft en Museum Prinsenhof Delft een vergeten Delftenaar in de schijnwerpers tijdens een bijzonder evenement en geven Delft daarmee een stukje geschiedenis terug.

Musicus, componist, organist en klokkenspeler Dirk Scholl (1641-1727) heeft een grote invloed gehad op het Delftse muziekleven in de 17e en 18e eeuw. Dat hij vrij onbekend is gebleven, is te wijten aan het feit dat slechts één van zijn werken bewaard is gebleven: de bundel dansmuziek die hij Thalia's Lust-hoff noemde en waarvan de eerste en enige druk zich bevindt in de kathedrale bibliotheek van Durham (UK). Delfts eigen en enige professionele kamermuziekensemble *Camerata Delft* kwam deze bundel op het spoor, maakte de oude notatie lees- en speelbaar en zette de muziek op cd. Hiermee brengt het ensemble een stukje verborgen geschiedenis van Delft tot leven. De productie van de cd is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van Delfia Batavorum.

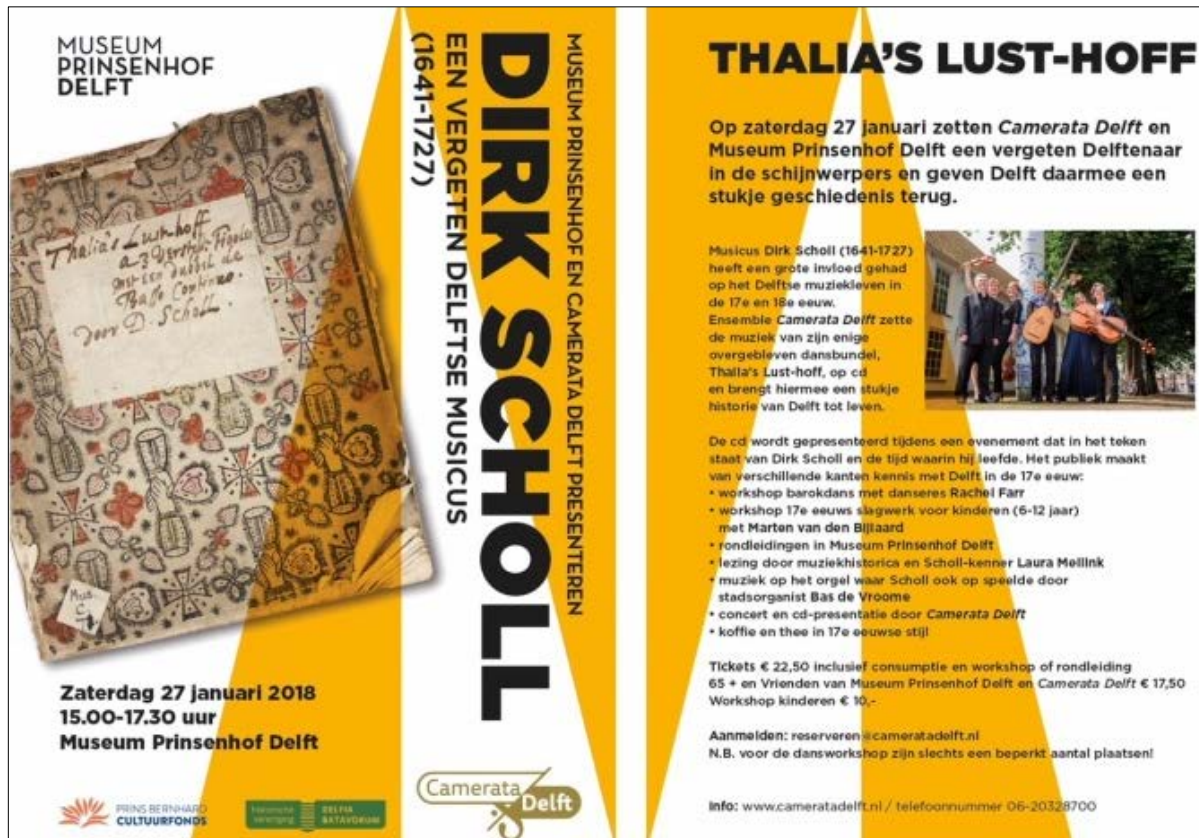
De cd wordt gepresenteerd tijdens een evenement dat in het teken staat van Dirk Scholl en de tijd waarin hij leefde. Het publiek maakt van verschillende kanten kennis met het 17e eeuwse Delft, waarbij ook voor kinderen een rol is weggelegd. Zo is er een workshop barokdans met de bekende barokdanseres Rachel Farr en voor kinderen van 6 tot 12 jaar een workshop 17e eeuwse slagwerk met Marten van den Bijlaard. De deelnemende kinderen zullen aan het eind van de middag optreden met *Camerata Delft* tijdens het presentatieconcert! Ook zijn er rondleidingen in het Prinsenhof onder leiding van de gespecialiseerde rondleiders van het museum. Muziekhistorica en Scholl-kenner Laura Meilink verzorgt een lezing over de vergeten Delftenaar.

Muziek klinkt er vanaf het orgel waar Dirk Scholl vermoedelijk ook op speelde door stadsorganist Bas de Vroome en uiteraard laat *Camerata Delft* een aantal stukken horen tijdens een spetterend concert, waarbij de cd officieel zal worden gepresenteerd door de burgemeester van Delft, Marja van Bijsterveldt. Tussendoor drinkt u koffie en thee in 17e eeuwse stijl.

Meer informatie kunt u vinden op www.cameratadelft.nl

Datum: Zaterdag 27 januari 2018
Tijd: 15:00-17:30 uur
Locatie: Museum Prinsenhof, Sint Agathaplein 1
Toegang: € 22,50 inclusief concert, rondleiding of workshop, lezing en consumptie (Vrienden van Museum Prinsenhof en van Camerata Delft en 65+ betalen € 17,50, kinderen € 10,- inclusief kinderworkshop). Verkrijgbaar bij Museum Prinsenhof Delft.
Reserveren: reserveren@cameratadelft.nl of 06-20328700

MUSEUM PRINSENHOF DELFT

MUSEUM PRINSENHOF EN CAMERATA DELFT PRESENTEREN

DIRK SCHOLL

EEN VERGETEN DELFTSE MUSICUS
(1641-1727)

THALIA'S LUST-HOFF

Op zaterdag 27 januari zetten *Camerata Delft* en Museum Prinsenhof Delft een vergeten Delftenaar in de schijnwerpers en geven Delft daarmee een stukje geschiedenis terug.

Musicus Dirk Scholl (1641-1727) heeft een grote invloed gehad op het Delftse muziekleven in de 17e en 18e eeuw. Ensemble *Camerata Delft* zette de muziek van zijn enige overgebleven dansbundel, *Thalia's Lust-hoff*, op cd en brengt hiermee een stukje historie van Delft tot leven.

De cd wordt gepresenteerd tijdens een evenement dat in het teken staat van Dirk Scholl en de tijd waarin hij leefde. Het publiek maakt van verschillende kanten kennis met Delft in de 17e eeuw:

- workshop barokdans met danseres Rachel Farr
- workshop 17e eeuwse slagwerk voor kinderen (6-12 jaar) met Marten van den Bijlaard
- rondleidingen in Museum Prinsenhof Delft
- lezing door muziekhistorica en Scholl-kenner Laura Mellink
- muziek op het orgel waar Scholl ook op speelde door stadsorganist Bas de Vroome
- concert en cd-presentatie door *Camerata Delft*
- koffie en thee in 17e eeuwse stijl

Tickets € 22,50 inclusief consumptie en workshop of rondleiding
65+ en Vrienden van Museum Prinsenhof Delft en *Camerata Delft* € 17,50
Workshop kinderen € 10,-

Anmelden: reserveren@cameratadelft.nl
N.B. voor de dansworkshop zijn slechts een beperkt aantal plaatsen!

Info: www.cameratadelft.nl / telefoonnummer 06-20328700

PRINS BERNHARD CULTUURFONDUS
MUSEUM PRINSENHOF DELFT
Camerata Delft

Verenigingsinformatie

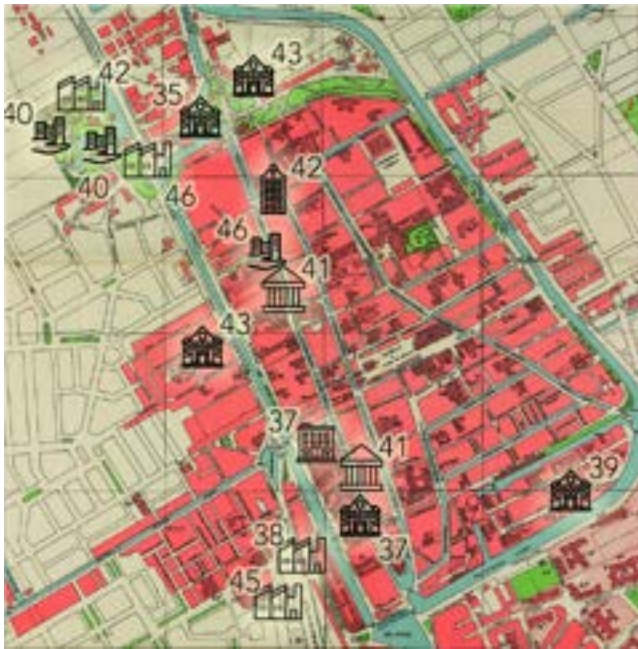
Nieuw uitgave van de Canon van Delft

In 2013 verzorgde Delfia Batavorum de uitgave van de Canon van Delft, waar veel deskundigen aan meewerkten. Niet minder dan 50 canonvensters nemen de lezer mee door de rijke geschiedenis van onze stad. Van het prille begin ruim 5600 jaar geleden tot de recente aanleg van de ondergrondse Spoortunnel.

De uitgave was vanaf het begin zeer succesvol, wat zorgde voor een snelle tweede uitgave én een Engelstalige versie. Inmiddels is ook de tweede oplage al enige tijd uitverkocht, terwijl de vraag naar deze compacte geschiedenis van Delft blijft bestaan.

Daarom verschijnt nu een derde, herziene uitgave van de Canon van Delft. Waar nodig is de tekst up-to-date gemaakt en aan de uitgave zijn vijf lees- en wandelwijzers toegevoegd in de vorm van vier historische kaarten én een hedendaagse kaart waarop de 50 canonvensters makkelijk terug te vinden zijn. Zo geniet u niet alleen van de Canon lezend op de bank, maar ook tijdens een wandeling door de historische stad, waar nog veel van onze geschiedenis is terug te vinden. Een prachtig geschenk voor alle liefhebbers van Delft.

Nieuwe leden van Delfia Batavorum ontvangen een brief van de penningmeester, waarmee zij een exemplaar van de Canon als welkomstgeschenk kunnen afhalen bij Boekhandel De Omslag aan de Wijnhaven. De Canon is daar ook te koop voor € 14,95.

Detail van de Plattegrond van Delft en omgeving uit 1921 met aanduidingen van Canonvensters

Nieuwe leden

Het bestuur heet de volgende nieuwe leden van harte welkom:

Mw. M. Burghoorn
Dhr. J.P.M. van Zuijlen
Dhr. J.F. Jonkhof
Dhr. Th. Klein
Dhr. F.P. van Oostrom
Mw. M.C.E. Hendriks
Dhr. en Mw. R.M.C. Beaufort
Dhr. P.I. Meijs
Dhr. A. Prein
Dhr. P.R. van den Hoogen
Mw. J.F.M.M. Raemaekers
Dhr. E. van Bokhorst
Dhr. T.J.F.H. de Wijs

Delfia Batavorum op Twitter en Facebook

U kunt onze activiteiten en attenderingen ook volgen op Twitter via <https://twitter.com/delfiabatavorum> en op Facebook via <https://www.facebook.com/DelfiaBatavorum>. Steeds meer mensen, ook niet-leden, weten ons daar te vinden.